

КАРАХАНИЯН К. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри аграрного, земельного та екологічного права

**ЩОДО ПОЗААУКЦІОННОГО НАДАННЯ
ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ДЛЯ ОПТОВИХ РИНКІВ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ**

Ефективних інструментів забезпечення реалізації завдань сучасної земельної реформи є проведення земельних торгів, що здійснюються у формі земельних аукціонів. Правове регулювання застосування останніх багато в чому характеризується чисельними прогалинами та неузгодженістю статей в чинному земельному законодавстві. Так, зокрема, багато питань в цій сфері виникло після прийняття Закону України «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо проведення земельних торгів» від 18 лютого 2016 року.

Вказаним нормативно-правовим актом було виключено та доповнено чимало положень Земельного кодексу України щодо особливостей організації та проведення земельних аукціонів, в тому числі, перелік земель, які не підлягають конкурентному продажу. Так, із ч. 2 ст. 134 Земельного кодексу України було вилучено положення про те, що на торгах не підлягають продажу земельні ділянки, які надаються для розміщення інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції. Останнє вбачається недоцільним, оскільки аналіз спеціального законодавства в зазначеній сфері свідчить саме про позааукціонне надання таких земель.

Отже, згідно із ст. 1 Закону України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції» від 25 червня 2009 року, останні представляють собою юридичну особу, предметом діяльності якої є надання послуг, що забезпечують здійснення оптової торгівлі сільськогосподарською продукцією, і якої в установленому Законом порядку надано статус оптового ринку сільськогосподарської продукції. Інфраструктурою оптового ринку сільськогосподарської продукції є система обслуговуючих структур, споруд, будівель, систем, мереж, ліній, служб, складських приміщень, сховищ, залів, площадок, павільйонів, обладнання, транспорту, під'їзних та внутрішніх шляхів, засобів зв'язку, що включені до проекту (бізнес-плану) організації діяльності юридичної особи у статусі оптового ринку сільськогосподарської продукції.

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції», основними напрямками діяльності оптових ринків сільськогосподарської продукції є: створення оператором оптових ринків сільськогосподарської продукції (покупцям, продавцям, їх об'єднанням) належних умов для купівлі-продажу сільськогосподарської продукції; сприяння прискореному просуванню

сільськогосподарської продукції від виробника до кінцевого споживача у торговельному ланцюгу; надання можливості для виходу на ринок сільськогосподарської продукції всім постачальникам і споживачам такої продукції; забезпечення постачання населенню якісної сільськогосподарської продукції; облаштування єдиного місця купівлі-продажу сільськогосподарської продукції; забезпечення концентрації сільськогосподарської продукції у визначеному місці; сприяння вітчизняним виробникам сільськогосподарської продукції в одержанні прибутку від реалізації сільськогосподарської продукції; забезпечення достовірною інформацією операторів оптових ринків сільськогосподарської продукції про кон'юнктуру ринку сільськогосподарської продукції та споживчу якість такої продукції; сприяння операторам оптових ринків сільськогосподарської продукції у підготовці сільськогосподарської продукції до купівлі та продажу. Виходячи з наведеного, можна зробити висновок, що функціонування оптових ринків сільськогосподарської продукції є суспільно необхідною діяльністю, яка підтримується державою.

Поряд із сприянням створенню, організації діяльності та ефективному функціонуванню оптових ринків сільськогосподарської продукції, одними з основних елементів державної політики підтримки таких ринків є викуп (вилучення) земельних ділянок для суспільних потреб з метою їх подальшого надання для забезпечення діяльності оптових ринків, а також надання оптовим ринкам сільськогосподарської продукції земельних ділянок із земель державної та/або комунальної власності для розміщення їх інфраструктури (ст. 10 Закону України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції»). З урахуванням зазначеного, не виникає сумніву, що вказане надання земель в рамках державної підтримки здійснюється поза аукціоном в простому договірному порядку.

Крім того, слід зауважити, що місця розміщення інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції визначаються центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики на підставі поданих юридичними особами, які мають намір набути статусу оптового ринку сільськогосподарської продукції, документів виходячи з економічної доцільності створення оптових ринків сільськогосподарської продукції на відповідній території. Така юридична особа, відповідно до ч. 1 ст. 4 Закону України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції», визначається на конкурсній основі в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Останнє свідчить про недоцільність аукціонного продажу земель таким суб'єктам, оскільки в результаті проведення земельних торгів право на таку ділянку може набути інший учасник земельних торгів. Слід також зауважити, що на недосконалість земельного законодавства в досліджуваній сфері вказує ще й той факт, що Закон України «Про внесення змін до Земельного кодексу України

щодо проведення земельних торгів» від 18 лютого 2016 року, закріпив вичерпний характер підстав безаукціонного продажу земель, визначених ст. 134 Земельного кодексу України, в наслідок чого унеможлиблюється їх розширене тлумачення або ж випадки їх доповнення.

ПОПОВА А. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри аграрного, земельного та екологічного права

ДЖЕРЕЛА ЗАБРУДНЕННЯ ЗЕМЕЛЬ ТА ЇХ ОСНОВНІ ВИДИ

Останнім часом найбільше занепокоєння з точки зору екологічної безпеки викликає погіршення якісних характеристик земель і ґрунтів внаслідок забруднення їх небезпечними речовинами, тому параметри вмісту шкідливих речовин через їх велику різноманітність прийнято класифікувати. До першої групи, як правило, відносять речовини, що спричиняють радіоактивне забруднення земель, зокрема цезій і стронцій. Другу групу складають речовини, що входять до складу хімічних засобів захисту рослин — нітрати та пестициди. Відомо, що забруднення земель хімічними та іншими речовинами шкодить їх якісному стану, і, як наслідок, перевищення гранично допустимих концентрацій цих речовин замість користі завдає шкоди не лише земельним ресурсам, а й природі взагалі. Третя група представлена небезпечними речовинами, які спричиняють промислове забруднення. Це тверді частинки, важкі метали, окисли та мінеральні кислоти. За ступенем екобезпеки важкі метали розподіляються на три групи: високонебезпечні (миш'як — As, кадмій — Cd, ртуть — Hg, селен — Se, свинець — Pb, цинк — Zn, фтор — F); середньонебезпечні (бор — B; кольбат — Co, нікель — Ni, молибден — Mo, сурма — Sb); малонебезпечні (барій — Ba, вандалій — V, марганець — Mn, стронцій — Sz) [1, с. 90]. Саме тому метою цієї публікації є узагальнене дослідження джерел забруднення земель та їх основних видів.

Нині найбільш масштабним та вагомим за наслідками є хімічне забруднення. Відходи хімічної промисловості — це тверді, нерідко токсичні, речовини. В останнє десятиріччя такі забруднення стають найбільш значущим, їх патологічний ефект починає привертати увагу не тільки екологів, а й фахівців у сфері людської й ветеринарної патології. Багато із цих забруднень за своїм значенням набувають характеру «лімітуючих факторів», які загрожують не тільки нормальному розвитку, але й самому існуванню різних біологічних видів. Наприклад, забруднення хімічними речовинами відбувається в разі їх використання як добрив і